

Nr 148.

Av herr **Bäcklund m. fl.**, om ökat anslag till musikundervisningen vid de allmänna läroverken.

I sina anslagsäskanden beträffande allmänna läroverken för budgetåret 1938/39 har kungl. skolöverstyrelsen liksom flera föregående år föreslagit förhöjda anslag för musikundervisningen i syfte att möjliggöra ikraftträdandet av de av Kungl. Maj:t den 17 mars och den 28 april 1933 utfärdade tim- och kursplaner för detta ämne, vilka enligt Kungl. Maj:ts förordnande icke skulle tillämpas förrän särskild föreskrift därom givits. Skolöverstyrelsen har i ärendet anfört följande:

»*Arvoden åt icke-ordinarie musiklärare.*

Enligt meranämnda nådiga brev den 30 juni 1937 står för innevarande budgetår till överstyrelsens förfogande ett belopp av 94,400 kronor för extratimmar i musik vid de allmänna läroverken. Detta anslag har berett överstyrelsen möjlighet att under läsåret 1937—1938 anordna 809 veckotimmars musikundervisning utöver den undervisning, som åligger de ordinarie musiklärarna för deras lön. Genom nådigt brev den 10 september 1937 har Eders Kungl. Maj:t ytterligare medgivit, att av det under allmänna läroverken uppförda förslagsanslaget till diverse oförutsedda behov finge under höstterminen 1937 utgå vad som erfordras för bestridande av 4 veckotimmars undervisning i musik. Antalet extra timmar har följaktligen i verkligheten uppgått till 813. Rektorerernas framställningar slutade innevarande år på 981 veckotimmar. Den nödvändiga reduktionen har väsentligen drabbat de för undervisning i instrumentalmusik begärda timmarna.

För närvarande äro vid högre allmänna läroverk anställda 52 ordinarie lärare i musik samt vid real- och samrealskolor 31. Då dessa för sin lön äro förpliktade att tjänstgöra sammanlagt $52 \times 15 + 31 \times 9 = 1,059$ veckotimmar, torde hela antalet musiktimmar vid de allmänna läroverken innevarande läsår uppgå till $1,059 + 809 + 4 = 1,872$, eller ungefär 1 musiktimme per avdelning.

För de till instundande läsår motsedda 48 nya avdelningarna bör i överensstämmelse därmed vid oförändrade grunder för musikundervisningens anordning 48 musiktimmar avses. Däremot beräknas ingen musikundervisning vid den av överstyrelsen föreslagna aftonundervisningen. Hela antalet musiktimmar vid de allmänna läroverken höstterminen 1938 skulle således vid oförändrad organisation kunna beräknas till 1,920 veckotimmar.

Den nuvarande undervisningens fördelning på dyrortsgrupper framgår av nedanstående tabell, vari undervisningstimmar bestridda av ordinarie och icke-ordinarie lärare skilts från varandra.

Dyrorts- grupp	Antal veckotimmar höst- terminen 1937	
	Ordinarie	Icke ordinarie
A	0	15
B	17	99
C	192	117
D	283	69
E	221	19
F	328	28
G	451	33
Summa	1,492	380

Om i överensstämmelse med överstyrelsens den 30 augusti 1937 framställda förslag från och med höstterminen 1938 en ordinarie musikläraretjänst inrättas vid högre allmänna läroverk för flickor i Örebro, skulle inom ortsgruppen F 12 veckotimmar överflyttas från icke-ordinarie till ordinarie lärare. De nytillkommande 48 veckotimmarna kunna antagas fördela sig på ordinarie och icke-ordinarie lärare i samma proportion som de redan existerande undervisningstimmarna. Överstyrelsen antager i överensstämmelse därmed, att av de förra högst 10 timmar komma att bestridas av icke-ordinarie lärare och minst 38 av ordinarie. Däremot kan intet med säkerhet ut-sägas angående timmarnas fördelning i dyrortshänseende. Tabellen visar dock, att en påfallande stor del av den musikundervisning, som ombesörjes av icke-ordinarie lärare, är förlagd till billig ort. Det torde därför giva resultat, som icke alltför mycket avvika från verkligheten, om man antager en genomsnittsplacering å C-ort.

Vid de större läroverken ombesörjes undervisningen i sin helhet av den ordinarie läraren, som ingenstädes tangerar det stadgade tjänstgöringsmaximum. Vid dessa läroverk behöver därför i regel ingen extra personal anställas för musikundervisningen. Vid de mindre skolorna med högst 7 veckotimmars undervisning kan åter ingen annan anställningsform än såsom timlärare ifrågakomma. Vid övriga läroverk torde väl i regel extra ordinarie musiklärare komma att förordnas. Endast i de fall, då ett läroverk tilldelats undervisning med 8 veckotimmar eller något därutöver utan att förutsättningar finnas för varaktigt upprätthållande av musikundervisning i denna omfattning, torde extra musiklärare behöva anställas. Vid en summarisk beräkning, sådan som den nuvarande nödvändigtvis måste vara, torde det vara tillräckligt att räkna med blott två kategorier av lärare, extra ordinarie och timlärare. Överstyrelsen antager, att 240 veckotimmar motsvarande 8 heltidstjänster komma att omhänderhavas av extra ordinarie musiklärare och återstående $380 - 12 + 10 - 240 = 138$ veckotimmar av timlärare, och beräknar alla löner efter C-ort. Tänkans musiklärarna erhålla löneställning som teckningslärarna, skulle kostnaderna uppgå till approxima-

tivt 8 (3,972 — 156) — $138 \times 133 = 48,882$ kronor. Kallortstillägg torde höra beräknas med 400 kronor. Hela det för musiklärare erforderliga beloppet under denna delpost kan alltså vid oförändrad organisation uppskattas till i runt tal 49,300 kronor.

I likhet med föregående år vill emellertid överstyrelsen hemställa om förhöjda anslag för musikundervisningen i syfte att möjliggöra ikraftträdandet av de av Eders Kungl. Maj:t den 17 mars och den 28 april 1933 utfärdade tim- och kursplaner för detta ämne, vilka enligt Eders Kungl. Maj:ts förordnande icke skola tillämpas, förrän särskild föreskrift därom givits.

För musikundervisningen är alltjämt undervisningsplanen av den 19 augusti 1895 i gällande kraft. Överstyrelsen har i underdånig skrivelse den 19 november 1928 framlagt utredning angående kostnaderna för genomförande av den till nådiga kungörelsen den 29 juni 1928 fogade undervisningsplanen, från vilken 1933 års undervisningsplan föga avviker. Överstyrelsen fann sig därvid med hänsyn till kostnaderna icke böra förorda ett omedelbart genomförande av undervisningsplanen utan tänkte sig, att musikundervisningen vid de allmänna läroverken gradvis borde anpassas efter undervisningsplanen, så att denna i sin helhet skulle kunna träda i kraft vid den tidpunkt, då den av 1927 års riksdag beslutade läroverksorganisationen vore till fullo genomförd. Riksdagen beviljade ock under vart och ett av åren 1929, 1930 och 1931 nödiga anslag för den föreslagna organisationen av musikundervisningen. Därefter har på grund av den under en följd av år rådande ekonomiska depressionen den fortsatta utbyggnaden av musikundervisningen måst anstå. De av riksdagen beviljade anslagen hava visserligen ökats men icke i vidare mån än som varit påkallat av det under senare år avsevärt ökade antalet klassavdelningar.

De omständigheter, som försenat genomförandet av berörda tim- och undervisningsplaner, torde numera icke längre göra sig gällande med samma kraft som tidigare. Det synes därför överstyrelsen angeläget, att den avbrutna omorganisationen snarast möjligt återupptages och att därvid om möjligt steget tages fullt ut till ett definitivt ordnande av musikundervisningen i överensstämmelse med undervisningsplanen.

Efter den redan mycket förlängda perioden av organisatorisk löslighet skulle enligt överstyrelsens förmenande ett planmässigt ordnande av musikundervisningen verksamt underlätta för de svenska läroverken att fylla sin uppgift till ungdomens musikaliska fostran.

Den tid är förbi, då många var benägen att förneka musikens samhällliga värde och i densamma se övervägande ett förfinat njutningsmedel för dem, som hade möjlighet att taga del av framstående tonkonstnärers prestationer. I våra dagar har teknikens utveckling gjort musiken till en vardagsvara i de flesta hem. Desto viktigare ter sig då skolans uppgift att skapa förståelse för denna sida av vårt kulturliv, i någon mån genom teoretiska studier men främst genom aktiv övning. (Kurs. av undertecknad.)

Beträffande de olika förhållanden, främst av ekonomisk art, som stå i samband med det fullständiga genomförandet av berörda undervisningsplan, kan överstyrelsen hänvisa dels till förenämnda nådiga skrivelse den 19 november 1928, dels ock till en av överstyrelsen den 26 oktober 1931 framlagd utförlig utredning.

I sistnämnda skrivelse förutsatte överstyrelsen, att parallellt med sångundervisningens successiva anpassning efter undervisningsplanen även instrumentalmusiken skulle erhålla en motsvarande successivt förbättrad ställning. Vissa lämplighetsskäl torde visserligen kunna anföras för detta program, men man lär dock knappast kunna göra gällande, att mellan dessa åtgärder ett tvingande samband förefinnes, helst sångundervisningen i princip är obligatorisk, medan instrumentalmusiken är frivillig och enligt gällande bestämmelser skall meddelas å tid utom timplanen i den utsträckning därtill anslagna medel medgiva. Överstyrelsen har därför i det följande ansett sig kunna gå ut från att för det närvarande endast de åtgärder skola vidtagas och de anslag beviljas, som äro oefftergivliga förutsättningar för undervisningsplanens ikraftträdande. Denna ståndpunkt innebär, att anslaget för budgetåret 1938/1939 bör så avpassas, att hela det för läroverkens sångundervisning och den teoretiska musikundervisningen enligt 1933 års undervisningsplan erforderliga timantalet från och med höstterminen 1938 kan tagas i anspråk, medan för detta år ingen väsentlig ändring i instrumentalmusikens ställning skulle företagas; att vidare kungörelse om undervisningsplanens ikraftträdande beträffande ämnet musik skulle utfärdas under sommaren 1938, och att därefter slutligen även undervisningen i instrumentalmusik genom åtgärder under kommande år successivt skulle lyftas till den ställning denna undervisningsgren bör intaga vid våra läroverk.

Att exakt angiva det för sångundervisningen under läsåret 1938—1939 erforderliga antalet veckotimmar är givetvis förenat med betydande vansklighet. Till de svårigheter, som i alla liknande beräkningar uppträda på grund av osäkerheten i fråga om antalet avdelningar och lärjungar, kommer i detta fall, att befrielser från deltagande i sångundervisningen på vissa åldersstadier i stor och i förväg okontrollerbar utsträckning förekomma. Med ledning av de anvisningar rörande fördelning å undervisningsavdelningar, som äro fogade till undervisningsplanen, synes dock på följande sätt kunna med erforderlig noggrannhet beräknas det för sångundervisningen behövlige antalet veckotimmar.

Vid beräkning av det för läroämnena erforderliga timantalet har överstyrelsen utgått ifrån att den femåriga realskolans första klass, under förutsättning att inga organisatoriska ändringar företagas, under läsåret 1938—1939 skall omfatta 159 avdelningar, den fyraåriga realskolans första klass 166 avdelningar och lyceets första krets 2 avdelningar. Varje sådan avdelning utgör även i sång en undervisningsavdelning, som undervisas under 2 veckotimmar; tillsammans erfordras således för dessa klasser 658 veckotimmar.

I realskolans avslutningsklass, det fyraåriga gymnasiets första ring och lyceets krets 3 sammanfaller likaledes undervisningsavdelning och klassav-

delning såvida icke de i ämnet deltagande lärjungarnas antal är så ringa, att sammanslagning av klasavdelningar kan ske. Överstyrelsen har för läsåret 1938—1939 beräknat sammanlagt 247 avdelningar av realskolans avslutningsklass och 84 avdelningar av det fyraåriga gymnasiet's första ring samt 2 avdelningar av lyceets krets 3. Med hänsyn till bestämmelserna i paragraf 11 av gällande läroverksstadga äger emellertid rektor på grund av läkares intyg, eller då andra giltiga skäl därtill föranleda, medgiva lärjunge befrielse från undervisningen i musik. Detta kan möjligen i vissa fall föranleda ytterligare sammanslagning av klasser i musikundervisningen, oaktat de åtnjuta skild undervisning i läroämnena. Däremot behöver den omständigheten, att lärjungarna befinna sig i målbrottet, icke verka decimerande på klasserna, enär hänsyn därtill tagits vid kursplanens utformning, så att till denna klass förlagts vissa kursmoment, såsom de musikaliska formerna, musikhistoria m. m., vilka kunna av lärjungarna tillgodogöras utan att de taga aktiv del i sångövningar. Överstyrelsen anser sig därför utan avsevärt fel kunna räkna med $247 + 84 + 2 = 333$ avdelningar, och då för varje avdelning 1 veckotimme skulle beräknas, skulle följaktligen för detta åldersstadium tillhopa 333 veckotimmar vara behövliga.

Övriga årsklasser bilda enligt undervisningsplanen tillsammans en köravdelning, i vilken de lärjungar deltaga, som äga förutsättning att tillgodogöra sig sångundervisningen och icke befinna sig i målbrottet. Denna avdelning skulle 1 timme i veckan hava övningar i körsång. Beräknar man i noggrann anslutning till undervisningsplanen endast en köravdelning för varje läroverk, skulle för detta ädammål 137 veckotimmar erfordras.

Samma lärjungar deltaga även, fördelade i mindre avdelningar, i stämövningar och teoretisk undervisning. I regel förekommer vid högre allmänna läroverk för gossar och högre samläroverk minst 4 sådana avdelningar, vid högre allmänna läroverk för flickor och större realskolor minst 3 och vid mindre realskolor minst 2. Antalet högre allmänna läroverk för gossar och högre samläroverk torde höstterminen 1938, sedan västra realskolan i Göteborg ombildats till högre allmänt läroverk, komma att uppgå till 53 och antalet högre allmänna läroverk för flickor till 5. Antalet större realskolor och samrealskolor med minst 8 avdelningar kan vidare höstterminen 1938 väntas uppgå till 41 och antalet mindre sådana med högst 7 avdelningar till 38. För nu ifrågakvarande ändamål skulle alltså erfordras minst $4 \times 53 + 3 \times 46 + 2 \times 38 = 426$ veckotimmar. I vad mån detta minimum i den slutliga organisationen kan komma att överskridas, beror uppenbarligen i främsta rummet på storleken av de anslag, som äro disponibla för ändamålet.

I det hela skulle enligt ovanstående beräkning för genomförande av 1933 års undervisningsplan erfordras minst $658 + 333 + 137 + 426 = 1,554$ veckotimmars sångundervisning.

Detta tal torde representera det för undervisningsplanens genomförande oefftergivliga minimum. Vid större läroverk är det dock i varje fall önskvärt, att under vissa förhållanden ett större antal avdelningar skall komma till stånd, för körsång och stämövningar. Sålunda framhåller rektor vid

högre allmänna läroverket för flickor i Hälsingborg, att en köravdelning, anordnad enligt undervisningsplanens föreskrifter, på grund av sin storlek bleve synnerligen tungarbetad och svårhanterlig. Den komme vid läroverket att omfatta bortåt 200 lärjungar. Lämplig lokal saknades för en stor kör, då läroverkets sångsal endast rymmer ungefär 125 sångare och dess aula på grund av sin allmänna anordning knappast vore användbar för ett sådant ändamål. Rektor vid *högre allmänna läroverket i Hudiksvall* påpekar, att i en på detta sätt sammansatt kör sopranstämman blir alltför starkt framträdande och att som en följd härav de övriga stämmorna haft svårt att hävda sig. Flickorna i de lägre klasserna hade därför avskilts till en lägre (tvåstämmig) köravdelning, varigenom jämvikt mellan stämmorna kunnat vinnas inom den högre köravdelningen. Från flera håll har påpekats att gymnasielärjungarnas musikaliska vetande och sångteknik äro så mycket större än lärjungarnas från realskolan, att de icke böra sammanföras i samma köravdelning. »De äldre årgångarna finna en undervisning, som icke kan ge dem något nytt utan år efter år gnuggar med samma saker, tämligen skral och ointressant», skriver musikläraren vid *högre allmänna läroverket i Södertälje*. En måttlig ökning av musiktimmarna utöver det teoretiska minimum skulle göra det möjligt att uppdelat lärjungarna i avdelningar med mindre extrema differenser i avseende på kunskapsnivå.

Överstyrelsen vill i detta sammanhang erinra om att överstyrelsen år 1931 efter undersökning av den för varje särskilt läroverk mest önskvärda anordningen uppskattade behovet av sångundervisning så högt som till 1,431 veckotimmar, oaktat antalet avdelningar då mycket väsentligt understeg det nuvarande. Det torde emellertid knappast vara oundgängligt nödvändigt att redan vid ikraftträdandet av den nya organisationen, innan närmare erfarenhet av densamma föreligger, ställa till förfogande medel som ligga avsevärt över det erforderliga minimum. Däremot skulle det otvivelaktigt öka organisationens smidighet inför skiftande lokala behov och innebära en viss trygghet inför oförutsedda svårigheter, om för ändamålet en mindre post, förslagsvis å 25 veckotimmar, stode till överstyrelsens disposition.

Vid sidan av sångundervisningen bör givetvis undervisningen i instrumentalmusik bibehållas åtminstone i sin nuvarande omfattning. Instrumentalmusiken torde innevarande läsår omfatta omkring 520 veckotimmar. 1931 års utredning uppskattar behovet till 916 timmar. Av vad överstyrelsen tidigare anfört framgår, att överstyrelsen med hänsyn till ökning av timantalet i musik, som följer av sångundervisningens omorganisation, icke anser det orimligt att begränsa undervisningen i instrumentalmusik till nuvarande 520 veckotimmar även för läsåret 1938—1939.

Sammanlagt tarvar följaktligen musikundervisningen vid de allmänna läroverken efter ikraftträdandet av 1933 års timplan arvoden för $1,554 + 25 + 520 = 2,099$ eller avrundat *2,100 veckotimmar*.

Vid beräkningen av kostnaderna för den föreslagna planmässiga musikundervisningen antager överstyrelsen, att de 180 veckotimmar, som skulle till-

komma, skola fördela sig på de olika grupperna av musiklärare på samma sätt som de redan existerande musiktimmarna. Detta skulle innebära, att omkring 145 timmar komme att bestridas av ordinarie musiklärare och omkring 35 av icke-ordinarie.

Genom förstnämnda 145 veckotimmar komme delposten för avlöningar åt tjänstemän å ordinarie stat att belastas med $0.03 \times 145 \times (6,768 - 192) = 28,606$ eller avrundat 28,600 kronor. Därvid har antagits, att musiklärarna liksom teckningslärarna erhålla placering i lönegradens högsta klass. Enligt den ovan lämnade översikten över den nuvarande musikundervisningens fördelning på dyrortsgrupper ligger tyngdpunkten för frekvenskurvan nära gränsen mellan ortsgруппerna E och F. Överstyrelsen har beträffande de ordinarie musiklärarna liksom beträffande teckningslärarna räknat med de för ortsgрупп E gällande avlöningsbestämmelserna.

Den av icke-ordinarie musiklärare ombesörjda undervisningen skulle efter genomförandet av undervisningsplanen uppgå till $380 - 12 + 10 + 35 = 413$ veckotimmar. Provisoriskt antager överstyrelsen, att av denna undervisning 270 timmar komma att bestridas av extra ordinarie lärare och 143 timmar av timlärare. I verkligheten torde även en liten grupp av extra lärare förekomma. Då emellertid för närvarande tillförlitliga hållpunkter för beräkning av denna grup saknas, har överstyrelsen ansett sig kunna åtnöjas med berörda schematiska antaganden om undervisningens fördelning på respektive lärargrupper.

Kostnaderna för avlöning åt 9 heltidstjänstgörande extra ordinarie lärare å C-ort uppgå till $9 (3,972 - 156) = 34,344$ kronor. Kostnaderna för 143 timlärartimmar belöpa sig till $143 \times 133 = 19,019$ kronor. För kallortstilllägg torde även i detta fall 400 kronor kunna beräknas. Hela kostnaden för den musikundervisning, som bekostas av delposten för grundavlöningar åt icke-ordinarie personal, stiger följaktligen till i runt tal 53,800 kronor.

Sammanfattning.

Vid bifall till överstyrelsens här ovan framlagda förslag torde under delposten för grundavlöningar m. m. åt icke-ordinarie personal böra upptagas följande belopp för undervisning i *musik*:

Grundavlöningar åt e. o. musiklärare	kronor	34,344
Arvoden åt timlärare	»	19,019
Kallortstilllägg	»	400

Summa kronor 53,763.

Beloppet torde böra avrundas till närmaste hela hundratal alltså till 53,800 kronor.»

Departementschefen har emellertid även i årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln sid. 314) ställt sig avvisande till förslaget. Skälet härför anger departementschefen vara de betydande realhöjningarna av anslagen till de allmänna läroverken.

Under många år har undervisningen i musik blivit lidande på att alldeles otillräckliga anslag beviljades för detta nu allmän erkänt viktiga undervisningsämne vid elementarläroverken. Medan för ämnena teckning och gymnastik 1927 års läroverksstadga tillämpas i full utsträckning, gälla för ämnet musik ännu efter 10 år inskränkningar, som visat sig ha beklagliga följder för ämnet i fråga.

Den stora skillnaden i musikundervisningens ställning gentemot teckning och gymnastik framgår med tydlighet t. ex. av anslagsbeloppen för löpande budgetår till resp. ämnen i Kungl. Maj:ts proposition nr 271 till 1937 års riksdag. Extra arvoden (sid. 290) äro där föreslagna åt teckningslärare med 297,000 kronor, åt gymnastiklärare med 202,200 kronor och åt musiklärare med 94,400 kronor. Det extra anslaget till musikundervisningen uppgår alltså inte ens till en tredjedel av samma anslag som till teckningsundervisningen. Anslaget till musikundervisningen är närmast jämförligt med anslaget till extra arvoden åt lärarinnor i slöjd för flickor, vilket är upptaget till 76,000 kronor, och dock utgöra flickorna ett mindretal, enligt statistisk årsbok 1936 mellan 40 och 50 % av de allmänna läroverkens elever.

Följderna av det knappa anslaget för musikundervisningen äro flerfaldiga. Läraravdelningarna vid sångundervisningen äro ofta orimligt stora (de kunna ofta uppgå till över hundralet lärjungar). Vid undervisningen i musikhistoria måste ofta flera klasser och ringar sammanslås till en läraravdelning, vilket förhållande torde vara fullkomligt otänkbart vid varje annan teoretisk undervisning vid de allmänna läroverken. I stället torde delning av klassavdelningar vara vanligare. Vid undervisningen i instrumentalmusik ha musiklärarna ofta att välja mellan att avvisa eleverna och att undervisa gratis. För att inte stäcka det nyvaknade musikintresse, som senaste tiden tagit sig så många vackra uttryck i vårt land, nödgas musiklärarna i stor utsträckning följa det senare alternativet. Det har upplysts att det finnes musiklärare, som undervisa ända upp till 7 timmar i veckan utan någon som helst ersättning.

Lärjungarna i klasserna 3⁴ och 4⁵ få mycket otillräcklig musikundervisning. Sångundervisning förekommer ej under det läsåret, och tiden för undervisning i instrumentalmusik, för vilken de vid denna ålder ofta visa ett livligt intresse, är vanligen ytterligt knappt tillmätt. (Ibland endast en instrumentalmusiktimme per 150—200 lärjungar.)

De skäl, som föranleda departementschefen att på skolöverstyrelsens förslag tillstyrka en ökning av veckotimmarna i gymnastik (med omkring 220), synas oss föreligga om möjligt ännu starkare beträffande musikundervisningen. En gymnastiklärare har åtminstone en stor del av lektionen sin avdelning uppställd å linje, varunder korrekt hållning är en självklar sak. Som ovan anförts hör det ingalunda till ovanligheterna, att musikläraren har att undervisa avdelningar på över 100 elever, under det han själv leder sången med instrument. Svårigheterna bli oerhörda med så stora avdelningar, och det synes oss nödvändigt att en förändring sker härutinnan.

Skolöverstyrelsen anger i sitt anslagsäskande, att den på grund av bristande

medel hittills särskilt strängt nödgats beskära de belopp, som vederbörande rektorer ansett nödvändiga för musikundervisningen.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte i överensstämmelse med kungl. skolöverstyrelsens förslag, och för att möjliggöra ikraftträdandet av de av Kungl. Maj:t den 17 mars och 28 april 1933 utfärdade tim- och kursplaner för musikundervisningen vid de allmänna läroverken, för budgetåret 1938/1939 anvisa ett anslag utöver det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (8:e huvudtiteln) äskade med 34,400 kronor.

Stockholm den 23 januari 1938.

Helge Bäcklund.

Karl Sandegård.

Nils Holmström.
